

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: ministry@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Від _____ № _____

На № _____ від _____ **Керівникам вищих навчальних закладів**

Щодо виборів до органів студентського самоврядування вищих навчальних закладах

На виконання Закону України «Про вищу освіту», з метою надання практичної допомоги в розвитку локальної нормативної бази органів студентського самоврядування вищих навчальних закладів Міністерство освіти і науки України надає деякі роз'яснення.

Органи студентського самоврядування зобов'язані у своїй діяльності, у тому числі з питань проведення виборів, керуватись виключно нормами законодавства, зокрема частини другої статті 40 Закону України «Про вищу освіту». Урегулювання організаційних питань діяльності органів студентського самоврядування, зокрема і пов'язаних із проведенням виборів до них, належить до виключної компетенції студентського самоврядування та здійснюється на засадах невтручання адміністрації у цей процес.

За абзацом другим частини першої статті 40 Закону України «Про вищу освіту», студентське самоврядування об'єднує всіх студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) відповідного вищого навчального закладу. Цією нормою чітко визначено суб'єктний склад осіб, які мають право брати участь у формуванні органів студентського самоврядування вищого навчального закладу. Відтак, участь аспірантів, ад'юнктів, здобувачів, докторантів, слухачів, інших осіб, що навчаються у вищому навчальному закладі, у виборах органів студентського самоврядування не передбачена.

Абзацом третім частини першої, пунктом 1 частини сьомої статті 40 Закону України «Про вищу освіту» передбачено формування представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування шляхом прямого таємного голосування студентів (курсантів). Зважаючи на цю норму, проведення виборів до цих органів студентського самоврядування в інший спосіб – наприклад, шляхом проведення виборчих чи звітно-виборчих конференцій – є таким, що не відповідає нормам Закону.

Наголошуємо на тому, що шляхом прямого таємного голосування студентів (курсантів) підлягають обранню не лише делегати конференції студентів вищого навчального закладу як представницький орган

студентського самоврядування, існування якого прямо передбачено частиною сьомою статті 40 Закону України «Про вищу освіту», а також і члени виконавчих органів студентського самоврядування на рівні вищого навчального закладу та його структурних підрозділів (факультетів, інститутів, відокремлених структурних підрозділів) – студентські ради, парламенти, сенати тощо, існування яких передбачено Положенням про студентське самоврядування у відповідному вищому навчальному закладі.

Водночас, звертаємо увагу на те, що до виключної компетенції конференції (загальних зборів) студентів вищого навчального закладу належить обрання контрольної-ревізійної комісії з числа студентів (курсантів) для здійснення поточного контролю за станом використання закріпленого майна та виконання бюджету органів студентського самоврядування.

Пунктом шістнадцятим частини третьої статті 34 Закону України «Про вищу освіту» передбачено, що **керівник вищого навчального закладу** в межах наданих йому повноважень сприяє та створює умови для, зокрема, діяльності органів студентського самоврядування, які функціонують у вищому навчальному закладі, у тому числі з питань проведення виборів. Саме тому, у разі надходження відповідного звернення від студентського самоврядування, керівник вищого навчального закладу має забезпечити належні умови для проведення виборів, зокрема, шляхом сприяння в отриманні органами студентського самоврядування списків студентів від структурного підрозділу вищого навчального закладу, який відповідає за облік здобувачів вищої освіти, а також надання можливості використання технічної бази навчального закладу з метою виготовлення бюлетенів та іншої виборчої документації, забезпечення виборчої комісії органу студентського самоврядування приміщенням, оргтехнікою на час проведення виборів тощо.

Законодавством не передбачено вимог щодо використання різних виборчих систем при проведенні виборів до органів студентського самоврядування. Водночас, в порядку інформування Міністерство доводить до Вашого відома, що на підставі узагальнення практики діяльності студентського самоврядування можна виокремити декілька основних моделей структури і порядку формування органів студентського самоврядування.

Перша модель передбачає існування дворівневої системи представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування, які діють на рівні факультету (інституту) та вищого навчального закладу. При цьому на рівні факультету (інституту) шляхом прямого таємного голосування обирається голова виконавчого органу студентського самоврядування факультету (інституту), який безпосередньо формує склад такого органу, а на рівні вищого навчального закладу – голова виконавчого органу студентського самоврядування вищого навчального закладу.

До складу членів виконавчого органу студентського самоврядування вищого навчального закладу, за такої моделі, входять за посадами голови виконавчих органів студентського самоврядування факультетів (інститутів), а

також голова органу студентського самоврядування студмістечка, та інших органів студентського самоврядування, що діють в залежності від особливостей організаційної структури вищого навчального закладу.

Друга модель є характерною для вищих навчальних закладів із невеликою кількістю студентів. У такій системі утворюється лише виконавчий орган студентського самоврядування на рівні вищого навчального закладу, усі члени якого обираються шляхом прямого таємного голосування за мажоритарною системою в округах, які об'єднують студентів певного структурного підрозділу (факультету, інституту), або в єдиному багатомандатному окрузі шляхом голосування за висунуті виборчі списки. Також може бути передбачено проведення окремих виборів голови виконавчого органу студентського самоврядування шляхом прямого таємного голосування студентів.

Щодо порядку формування конференції студентів (курсантів) вищого навчального закладу та структурних підрозділів, то поширеною практикою є делегування для участі в ній визначеної кількості представників від кожної академічної групи. Утім, у вищих навчальних закладах, у яких у зв'язку із особливостями навчального процесу відсутні фіксовані групи, вибори до конференції студентів проводяться шляхом делегування представників від потоку, курсу тощо. Звертаємо увагу на те, що конференція студентів (курсантів) є представницьким органом студентського самоврядування, а відтак її делегати також підлягають обранню виключно шляхом прямого таємного голосування.

Обрання певної моделі функціонування органів студентського самоврядування здійснюється шляхом її закріплення у Положенні про студентське самоврядування вищого навчального закладу. Варто зазначити, що відповідно до частини сьомої статті 40 Закону України «Про вищу освіту» саме рішенням конференції студентів (курсантів) вищого навчального закладу визначається порядок проведення прямих таємних виборів до органів студентського самоврядування. Цей порядок може бути встановлений у Положенні про студентське самоврядування або іншому документі, затвердженому конференцією студентів (курсантів).

Відповідним документом слід врегулювати питання періодичності і строків проведення виборів, порядку прийняття рішення про початок виборчого процесу, висунання кандидатів або виборчих списків, складання списків виборців, голосування та встановлення результатів виборів.

Міністр

С.М. Квіт